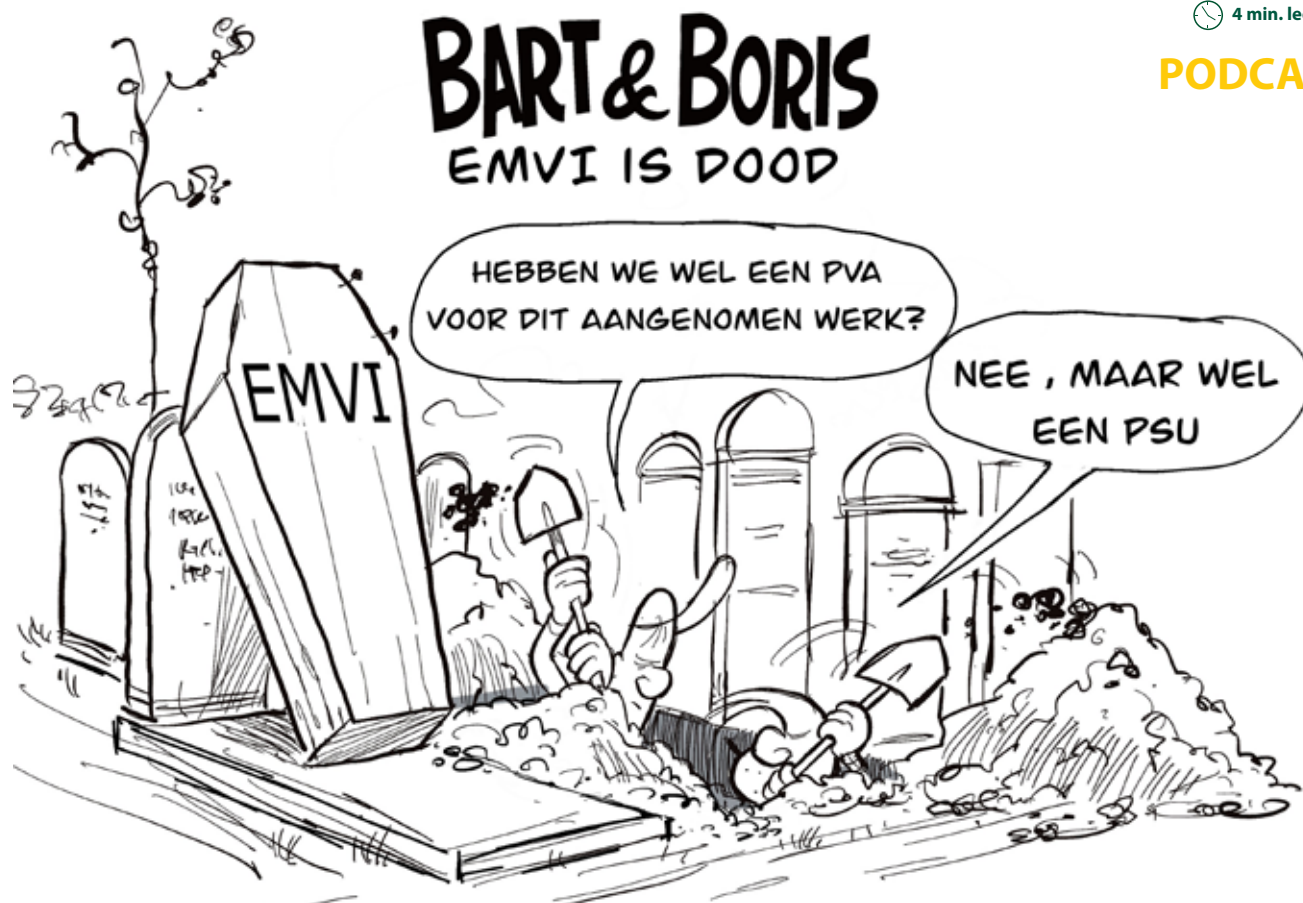

Podcast: EMVI is dood

Klaas Kiekebos en Willem Jansen in de podcast Keek om de Week over EMVI

EMVI (economisch meest voordelige inschrijving) is al jaren een integraal onderdeel van aanbestedingsprocedures in Nederland. Het idee achter EMVI-plannen is dat bedrijven niet alleen concurreren op prijs, maar ook op kwaliteit, innovatie en duurzaamheid. Toch lijkt het doel van EMVI in de praktijk steeds verder van de realiteit af te staan.

Auteurs: Klaas Kiekebos, Willem Jansen (Donker Groep)

De essentie van de podcast met Kiekebos en Jansen van Donker Groep is dat uitgebreide EMVI-plannen nauwelijks zouden leiden tot meer echte innovatie, de transitie van de groene sector of extra verduurzaming. De tijd is gekomen om kritisch te reflecteren op de effectiviteit van EMVI-beloofes en te zoeken naar een nieuw, toekomstbestendig alternatief.

EMVI werd geïntroduceerd om prijsvechten te voorkomen en om duurzame en kwalitatieve oplossingen te stimuleren. De Aanbestedingswet uit 2012 schrijft voor dat aanbestedende diensten moeten gunnen op basis van de economisch meest voordelige inschrijving. In onze sector betekent dat vaak de beste prijs-kwaliteitsverhouding (BPKV), wat in de praktijk meestal neerkomt op een EMVI-beoordeling. Door bedrijven te laten scoren op kwalitatieve criteria, zoals innovatie, duurzaamheid, aanpak

en maatschappelijke impact, hoopten opdrachtgevers het beste uit de markt te halen. Deze aanpak belooft maatwerkoplossingen en een groensector die zichzelf continu zou blijven vernieuwen.

In de praktijk zijn EMVI-plannen echter verworpen tot complexe documenten waarin retoriek vaak belangrijker lijkt dan daadwerkelijke prestaties. Bedrijven investeren fors in het schrijven van wervende teksten en om te voldoen aan de gevraagde formats, zonder dat dit structureel of zichtbaar leidt tot innovatie of transformatie. We zien steeds meer vacatures voor tendermanagers en EMVI-schrijvers.

Documentatie in plaats van realisatie

De nadruk ligt te veel op het schrijven van plannen en te weinig op de daadwerkelijke uitvoering of impact. Organisaties worden beoordeeld

op papier, niet op wat zij werkelijk waarmaken of op hun trackrecord. Hierdoor ontstaan plannen die mooi klinken, maar in de praktijk weinig impact hebben.

In veel gevallen wordt bij EMVI-projecten gevraagd om kleine optimalisaties binnen bestaande kaders. Werkelijke innovatie, die vaak complexer en riskanter is, wordt hierdoor ontmoedigd. Als we kijken naar de potentie van het publieke domein, zien we dat de echte kansen onbenut blijven.

Transitie blijft uit

De groene sector staat voor immense uitdagingen, zoals klimaatadaptatie en het tegengaan van biodiversiteitsverlies. EMVI-plannen richten zich vaak op kortetermijnoplossingen die aansluiten bij de wensen van de opdrachtgever, in plaats van op langetermijntransities die echt verschil maken.

Willem Jansen

Zelfs wanneer bedrijven beloven te verduurzamen of te innoveren, ontbreekt vaak een effectief controlemechanisme om te toetsen of deze beloften werkelijk worden nagekomen. Dit verlaagt bij bedrijven de urgentie om daadwerkelijk ambitieuze doelen na te streven.

Kostenverhogend

Geld dat beschikbaar is voor een project, moet maximaal besteed worden aan het project. Dit komt kwaliteit en impact ten goede. Alle kosten die aannemers moeten maken voor zinloze plannen, werken uiteindelijk kostenverhogend in een project zonder werkelijk iets bij te dragen. Aannemers moeten hun tendermanagers en EMVI-schrijvers immers ook betalen. De uitgebreide documentatie die nodig is om aan EMVI-criteria te voldoen, verhoogt de administratieve last van aannemers. Dit leidt onherroepelijk tot hogere kosten.

Focus op formaliteiten in plaats van kwaliteit

Door de nadruk te leggen op gedetailleerde plannen, wordt de uitvoering in de praktijk vaak minder centraal gesteld. Het risico bestaat dat inschrijvers vooral beloftes doen om te voldoen aan de eisen zonder deze werkelijk te implementeren, met alle risico's van dien.

In veel gevallen is de weging van kwaliteit nog ondergeschikt aan de prijs en zijn de verschillen in de beoordeling van inschrijvers minimaal. Daardoor is de prijs vaak nog doorslaggevend, zodat de doelstellingen van EMVI niet behaald worden.

Bij langdurige (onderhouds)contracten moet de opdrachtgever noodgedwongen vasthouden aan de gecontracteerde EMVI-belofte, ook als de markt en de technologische ontwikkelingen een andere wending vereisen. Opdrachtgever en

Klaas Kiekebos

opdrachtnemer zitten dan gevangen in de contractverplichting.

Gevolgen voor de groene sector

De groene sector heeft een cruciale rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Denk aan klimaatbestendige steden, herstel van biodiversiteit en circulaire toepassing van materialen. EMVI zoals die nu wordt toegepast ondersteunt deze transitie echter onvoldoende. Sterker nog, de sector wordt erdoor vertraagd, doordat er een cultuur van bureaucratische beloftes wordt gecreëerd in plaats van een praktijkgerichte innovatiecultuur. Hoge kortingen en boetes voor het niet nakomen van EMVI-beloftes verhogen eveneens het risicoprofiel van een project.

Van EMVI naar echte impact

Om de groene sector te blijven uitdagen, moeten we afscheid nemen van het huidige EMVI-model en overstappen op een aanpak die échte innovatie en verduurzaming stimuleert. In plaats van plannen te beoordelen, moeten opdrachtgevers bedrijven beoordelen op meetbare resultaten, bijvoorbeeld het aantal tonnen CO₂ dat is bespaard of de hoeveelheid biodiversiteit die is toegevoegd.

Focus hierbij op resultaten die werkelijk impact hebben. Stimuleer duurzame relaties tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. In plaats van projectmatige aanbestedingen moeten bedrijven worden uitgedaagd om hun impact over meerdere jaren te laten zien. Laat bedrijven actief participeren met bewoners of gebruikers. Maak innovatie een verplicht onderdeel van elk project, met ruimte voor experimenten en het nemen van risico's. Beloon bedrijven die vernieuwende technologieën, ideeën, concepten of methoden ontwikkelen en toepassen. Vraag de

Over de auteurs

Klaas Kiekebos is directeur markt en realisatie bij Donker Groep; Willem Jansen is hoofd bedrijfsbureau en implementatie-/programmamanager i-ASSET, eveneens bij Donker Groep.

markt eens om echte oplossingen in plaats van het afprijzen van gedicteerde oplossingen.

Duurzaamheid en controle

De groene sector moet verder gaan dan een setje minimale duurzaamheidseisen. Elk project moet bijdragen aan de circulaire economie, klimaatadaptatie en natuurherstel. Dit kan worden gestimuleerd door ambitieuze duurzaamheidsdoelen te koppelen aan financiële voordelen. Groene normen kunnen hierin versnelling brengen.

Er moet streng worden toegezien op de naleving van beloften. Dit kan door middel van onafhankelijke audits en rapportages die de werkelijke impact van projecten meten.

Omdenken

Laat groen nooit een sluitpost van de begroting zijn. In plaats van bijvoorbeeld 'schoon, heel en veilig' conform CROW-eisen op te nemen in een vraagspecificatie, kan een opdrachtgever ook aangeven welk budget hij heeft, om vervolgens de markt uit te dagen. Welke partij kan bijvoorbeeld met het gegeven budget de grootste impact maken of het meest bijdragen aan biodiversiteitsherstel?

Conclusie

EMVI-beloftes zijn dood, maar dat hoeft niet meteen een reden tot pessimisme te zijn. Het biedt juist een kans om het aanbestedingsmodel opnieuw vorm te geven en af te stemmen op de uitdagingen van deze tijd. Door de focus te verleggen van geschreven plannen naar meetbare resultaten en langdurige impact, kan de groene sector zijn rol als koploper in duurzaamheid en innovatie blijven waarmaken. De toekomst vraagt om actie, niet om woorden. Laten we die stap nu zetten. Bij Donker Groep staan we ervoor open om hierover met opdrachtgevers de dialoog te voeren.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!